

บทที่ 2

1. จำนวนผู้ป่วยมะเร็งที่นำมาศึกษา

ในระหว่าง 1 กันยายน 2532 ถึง 31 สิงหาคม 2533 มีผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งปากมดลูกจำนวน 215 ราย

ในจำนวนนี้ผ่าตัดโดยคิดว่าเป็นโรคอื่น	6 ราย
ปฏิเสธการรักษา	33 ราย
ขอไปรักษาที่อื่น	4 ราย
วินิจฉัยที่อื่น รักษาแต่ยังไม่ครบ แล้วมาที่โรงพยาบาลสงขลานครินทร์	1 ราย
ไม่ได้ให้การรักษาเฉพาะโรค ให้ประคับประคอง เพราะอาการหนักมาก	3 ราย
รักษาไม่ครบ	14 ราย
รักษาครบ	154 ราย

ในจำนวนผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกที่รับการรักษาครบถ้วน 154 รายนั้น

รักษาด้วยการผ่าตัด	16 ราย
รักษาด้วยการผ่าตัดแล้วตามด้วยรังสีรักษา	6 ราย
รักษาด้วยรังสีรักษาแล้วตามด้วยการผ่าตัด	5 ราย
รักษาด้วยเคมีบำบัดแล้วตามด้วยรังสีรักษา	2 ราย
รักษาด้วยรังสีรักษาแล้วตามด้วยเคมีบำบัด	1 ราย
รักษาด้วยรังสีรักษาอย่างเดียว	124 ราย

ในจำนวนผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกที่รับการรักษาด้วยรังสีรักษาอย่างเดียว 124 ราย

จุลพยาธิสภาพเป็น adenocarcinoma	12 ราย
จุลพยาธิสภาพเป็น adeno-squamous	4 ราย
จุลพยาธิสภาพเป็น squamous	108 ราย

ดังนั้นจำนวนผู้ป่วยที่นำมาศึกษาคือ 108 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.2 ของผู้ป่วยที่วินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งปากมดลูกทั้งหมดในช่วงเวลานั้น

2. ลักษณะผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูก squamous cell ที่ได้รับรังสีรักษาครบถ้วน

2.1 อายุ (รูปที่ 1.)

ผู้ป่วยมีอายุอยู่ระหว่าง 26 ถึง 72 ปี ผู้ป่วยร้อยละ 85 มีอายุระหว่าง 35 ถึง 64 ปี ค่ามัธยฐานคือ 51 ปี

2.2 ระยะของโรค (ตารางที่ 1.)

ระยะที่ Ib มีจำนวน	8 ราย
--------------------	-------

ระยะที่ II มีจำนวน	45	ราย
แยกเป็น IIa	2	ราย
แยกเป็น IIb	43	ราย
ระยะที่ III มีจำนวน	50	ราย
แยกเป็น IIIa	1	ราย
แยกเป็น IIIb	49	ราย
ระยะที่ IV มีจำนวน	5	ราย
แยกเป็น IVa	3	ราย
แยกเป็น IVb	2	ราย

ผู้ป่วยร้อยละ 88 อยู่ในระยะ II และ III

2.3 จุลพยาธิวิทยาของผู้ป่วย (ตารางที่ 2.)

ร้อยละ 28.7 เป็น well differentiated squamous cell ที่เหลือร้อยละ 50.9 และ 20.4 เป็น moderately differentiated และ poorly differentiated squamous cell ตามลำดับ

2.4 ลักษณะของรอยโรคที่ปากมดลูก (ตารางที่ 3.)

ผู้ป่วย 68 ราย หรือร้อยละ 63 มีลักษณะรอยโรคเป็นแบบ exophytic type 21 ราย หรือร้อยละ 19.4 เป็นแบบ ulcerative type และ 19 ราย หรือร้อยละ 17.6 เป็นแบบ infiltrative type
หมายเหตุ: ในการวิเคราะห์ข้อมูล จะแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ ulcerative และ non-ulcerative ซึ่งจะรวม exophytic และ infiltrative ไว้ด้วยกัน

2.5 ตำแหน่งของรอยโรคบริเวณปากมดลูก (ตารางที่ 4.)

ผู้ป่วย 10 ราย หรือร้อยละ 9.3 มีรอยโรคที่ตำแหน่งของปากมดลูกด้านบน (anterior lip) 10 ราย หรือร้อยละ 9.3 รอยโรคอยู่ที่ปากมดลูกด้านล่าง (posterior lip) และ 88 ราย หรือร้อยละ 81.4 รอยโรคอยู่ที่ทั้งด้านบนด้านล่างของปากมดลูก (both lips)

2.6 ขนาดของรอยโรคที่ปากมดลูก (ตารางที่ 5.)

ผู้ป่วยที่ถือว่ามียอยโรคใหญ่ (bulky tumor) คือเส้นผ่าศูนย์กลางของก้อนตั้งแต่ 5 เซนติเมตรขึ้นไป มีจำนวน 35 ราย หรือร้อยละ 32.4 และ 73 ราย หรือร้อยละ 67.6 ขนาดก้อนน้อยกว่า 5 เซนติเมตร

3. การติดตามผลการรักษา

3.1 ในจำนวนผู้ป่วย 108 รายนั้น มาติดตามผลการรักษาสั้นที่สุดคือ 5 เดือน นานที่สุดคือ 50 เดือน ระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่ผู้ป่วยมาติดตามผลการรักษาคือ 25.4 เดือน

3.2 ในจำนวนผู้ป่วย 108 ราย เสียชีวิต 31 ราย หรือร้อยละ 28.7 ทั้งหมดเสียชีวิตจากโรค เวลาที่ผู้ป่วยเหล่านี้มีชีวิตอยู่สั้นที่สุดคือ 4 เดือน ยาวที่สุดคือ 29 เดือน ระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่ผู้ป่วย 31 รายนี้มีชีวิตคือ 15.3 เดือน

4. การอยู่รอดของผู้ป่วย (overall survival time) แสดงไว้ในตารางที่ 6. และรูปที่ 2.

ภายใน 2 ปี ร้อยละ 70.7 ยังมีชีวิตอยู่ โดยที่ค่าของระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (95% confidence interval) อยู่ระหว่าง 61.4-80.0

5. ปัจจัยที่มีผลต่อการรอดชีวิต (ตารางที่ 7, 8, และ 9.)

จากปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ อันได้แก่ อายุ ความรุนแรงของจุลพยาธิสภาพ (grading) ตำแหน่งของรอยโรค ขนาด และ ชนิดของรอยโรค ระยะของโรค การตอบสนองต่อการรักษาภายใน 3 เดือน พบว่า 3 ปัจจัยหลังคือชนิดของรอยโรค ระยะของโรค และการตอบสนองต่อการรักษาภายใน 3 เดือน มีผลต่อระยะเวลารอดชีวิตของผู้ป่วย

เมื่อประเมินผลการรักษาที่ 3 เดือน พบว่า Hazard ratio ของผู้ป่วยระยะที่ III/IV เทียบกับผู้ป่วยระยะ I/II จะเท่ากับ 3.8 และ 9.6 ตามลำดับ ผู้ป่วยที่รอยโรคมีการตอบสนองต่อการรักษาบางส่วน และผู้ป่วยที่ไม่ตอบสนองต่อการรักษาจะมี hazard ratio เทียบกับผู้ป่วยที่รอยโรคหายไป เป็น 6.6 และ 19.5 เท่า ตามลำดับ และผู้ป่วยที่มีรอยโรคแบบเป็นแผลลึก จะมี hazard ratio เป็น 0.2 เท่า เทียบกับผู้ป่วยที่มีรอยโรคเป็นก้อนหรือกินลึกเข้าไปในเนื้อมดลูก

6. ปัจจัยที่มีผลต่อการตอบสนองต่อการรักษาที่ 3 เดือน (ตารางที่ 10.)

จากปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ อันได้แก่ อายุ ความรุนแรงของจุลพยาธิสภาพ (grading) ขนาด ชนิด และตำแหน่งของรอยโรค ระยะของโรค พบว่า อายุ และระยะของโรคเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตอบสนองที่ 3 เดือน

ในการเปรียบเทียบแบบที่ 1 (Model 1.) โดยใช้การตอบสนองแบบครบถ้วนสมบูรณ์ เป็นหลัก Odds ratio ของผู้ป่วยอายุน้อย ที่จะมีการตอบสนองบางส่วน จะเป็น 46.4 เท่า และไม่ตอบสนองเป็นมากขึ้น หรือตาย เป็น 24.5 เท่าเมื่อเทียบกับอายุมาก เมื่อพิจารณาถึงระยะของโรค พบว่า odds ratio ที่จะมีการตอบสนองบางส่วนในผู้ป่วยระยะที่ III/IV เทียบกับระยะที่ I/II จะเป็น 0.58 เท่า และไม่ตอบสนองหรือเป็นมากขึ้นเป็น 24.5 เท่า นั่นคือระยะของโรค คือเป็นมากจะมีผลอย่างยิ่งที่โรคจะไม่ตอบสนองต่อการรักษา หรือโรดยังเป็นมากขึ้น

ในการเปรียบเทียบแบบที่ 2 (Model 2.) โดยใช้ลักษณะการไม่ตอบสนองหรือเป็นมากขึ้นเป็นหลัก Odds ratio ของผู้ป่วยอายุน้อย ที่จะมีการตอบสนองแบบสมบูรณ์หรือแบบบางส่วน เทียบกับผู้ป่วยอายุมาก เป็น 0.04 และ 1.9 เท่า ตามลำดับ Odds ratio ของผู้ป่วยระยะที่ III/IV ที่จะมีการตอบสนองแบบสมบูรณ์หรือแบบบางส่วนเทียบกับผู้ป่วยระยะต้นเป็น 0.12 และ 0.7 เท่า ตามลำดับ อาศัยทั้ง 2 Model นี้ จึงสรุปได้ว่า อายุ และระยะของโรคมีผลต่อการตอบสนองของโรคที่ 3 เดือน โดยที่อายุน้อยและโรคเป็นมากจะทำให้ตอบสนองต่อการรักษาไม่ดี